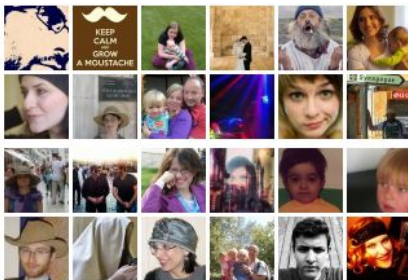

www.doopravdy.cz/daf

Vajišlach 5774

בס"ד

13. kislef 5774
16. listopad 2013

svíčky: 16:03
havdala: 17:09

Mišejakir: 6:07
Nec: 7:16

Sof Zman Šema: 9:32
Sof Zman Tfila: 10:17
Mincha Gdola: 12:10
Škiat hachama: 16:17
Kochavim: 16:53

Joma 8
Mišna Avoda Zara 5:4
Orach chajim 314:2

Bekicr

V naší paraše se dočítáme, že nadcházející setkání s bratrem Esavem Jákova, slovy překladu rabi Sidona, "velice vyděsilo a tísnilo". Určitě si ještě pamatoval, proč vlastně strávil dvacet let u strýce Lavana - utekl tam před bratrovou mstou a zlobou, když v převlečení za bratra z otce lstí vymámil požehnání. Ale proč užívá Tóra dvě slovesa? (Vyděsilo a tísnilo?) Nestačilo by jedno? Midraš uvádí, že se bál dvou různých věcí - že bude zabit a že sám zabije. Převedeno do dnešních slov - jedno sloveso vystihuje fyzickou obavu o sebe a vlastní život, druhé morální, etickou dimenzi - strach, že někomu ublížím. A to přesto, že halacha schvaluje aktivní sebeobranu.

Etická dilemata nejsou klasickým sporem. Můžeme mít různé názory například na potraty či milosrdnou lež. Může být, že jeden názor je správný, druhý ne. Může být, že oba názory jsou z hlediska halachy ospravedlnitelné a my (nebo spíš naši učenci) musíme volit, který má dostat přednost.

Dilema je ale dilematem právě proto, že nemá správné a jednoznačné řešení. Problém je, že rozhodnutím celá záležitost nekončí. Morální bytost zažívá nepříjemné pocity ze samotné podstaty faktu, že se musí rozhodnout. Judaismus se nepokouší přehlížet existenci dilemat. Nenabízí jasné algoritmy, které by nás v každé chvíli bez ztráty květiny provedly od startu až k cíli. Uznává, že dilemata existují. Ví, že můžeme zažívat emoční bolest. Právě "spravedlivý člověk" je často tím, kdo trpí, i když ví, že konal správně. Jákova velikost spočívá v tom, že zažíval morální obavu i v okamžiku, kdy se chystal bránit svůj holý život.

Člověk nemusí být zrovna Freudem, aby si položil otázku, s kým vlastně praotec Jákov po celou noc bojoval. Komentátoři se neshodují, tak si dovoluji jeden osobní názor. Jákov po celou noc bojoval sám se sebou. Proto ten divný titulní obrázek...

Pro děti

Prohlédněte si titulní obrázek Dafu... Na obrázku vidíte muže, jak se s někým pere. Ne však s ledaským. Bojuje sám se sebou, s vlastním strachem. Každý člověk má svá tajemství. Své obavy, výčitky, problémy, starosti. Něco, čemu říkáme noční můry. Někoho jsme zklamali, něco se nám nepovedlo. Uléháme a hlavou se nám honí temné myšlenky. Podobné stavy zažíval i náš praotec Jákov. Žárlil na bratra, podvedl otce, utíkal před důsledky svých činů. Ale nakonec se dokázal svým nočním mŕmám postavit. Neuhnul, neutekl. Nevzdal se. A Bůh mu za to dal nové jméno - Jisrael, což znamená "Bojoval jsi s člověkem i Bohem a obstál jsi." Vezměme si z něj příklad a neutíkejme před svými úkoly.

Neklama

- **Chanuku 5774** můžete oslavit opravdu stylově s naší novou hrou, kterou jsme na počest Dafu nazvali **Dafdetem**.
- Tématem hry jsou příběhy Tóry.
- Hra je určena pro 2-4 hráče od čtyř let. Obsahuje 12 karet.
- Dafdeto je hratelné samostatně, ale stejně jako loňské Chanukové pyramideto ji doporučujeme hrát raději jako rozšíření základního balíčku Pyramideta.
- Ke hře je potřeba jedna sada pyramidek iGo.
- Obrázky letos namalovala Michaela Efrati. A jak? No přeci perfektně.
- Kromě Dafdeta jsme si pro vás nachystali **trička, tašky, samolepky, odznáčky ...**
- Více zde: <http://pyramidky.webnode.cz/novinky/>

Musagim čili pojmy

Máte pocit, že se se svými znalostmi judaismu pohybujete v začarovaném kruhu? Že narážíte na stále stejné informace a chcete vědět víc. Učíte své děti na Roš hašana o jablku, medu a šofaru a nevíte, jak dál. Od toho jsou Musagim rav Šmuela Katze.

Mezi učenci panuje poměrně značná obliba podivných zkratk. Někdy si opravdu člověk musí polámat hlavu, aby je rozkódoval. Takže, kdo uhodl, že

- **MANCEPACH**: Pět písmen alefbety, kterým proroci nastavili jinou podobu písmene, pokud se píše na konci slova.
- **ZMAN NAKAT**: Mnemotechnická pomůcka stanovující pořadí šesti částí Mišny - Zraim, Moed, Našim, Nezikin, Kodašim, Tahorot.
- **JAKNEHAZ**: Mnemotechnická pomůcka stanovující pořadí požehnání při svátečním kiduši, pokud připadá na konec šabatu - JAJIN - KIDUŠ - NER - HAVDALA - ZMAN, aneb BORE PERI HAGAFEN, MEKADEŠ JISRAEL VEHAZMANIM, BORE MEOREJ

Rav Sacks: Bud' sám sebou

Ve svých starších komentářích jsem kdysi napsal, že příběh, ve kterém získal židovský národ své jméno - Jisrael, je klíčový pro pochopení toho, co vůbec znamená být Židem. K té noci, kdy Jákob bojoval s neznámým nebezpečím, se nyní vracím, abych ukázal, že je důležitá i pro pochopení toho, co znamená být dobrým vůdcem.

Existuje několik názorů, s kým vlastně Jákob onu noc bojoval. Tóra nazývá Jákobova soupeře "člověkem". Prorok Hošea "andělem". Podle rabínské tradice šlo o Samaela, Esavova strážného anděla, sílu zla. Jákob sám byl přesvědčen, že bojuje s Bohem. Proto také to místo ráno nazval Peniel - "Viděl jsem Boha tváří v tvář a přesto jsem přežil".

Pochopit události té noci můžeme, podle mého názoru, jen na pozadí celého dosavadního Jákobova života. Když se Jákob narodil, držel se Esavovy paty. Když mu bylo třináct, koupil od Esava za misku čočky prvorozenství. Pak Esavovi ukradl otcovo požehnání. Když se ho slepý otec ptal: "Kdo jsi?" odpověděl: "Jsem Esav, tvůj provorozený." Jákob chlapcem, který touží být Esavem.

Proč? Protože Esav je starší. Protože Esav je silnější. Protože je vyspělejší. Protože je výborný lovec. Protože. Protože otec rád chodí s Esavem na lov. Protože Jicchak miluje Esava. Jákob je dokonalou ukázkou člověka, který touží po věcech, po který touží někdo jiný, protože chce být někým jiným. Rene Girard by vám to vysvětlil lépe. (Vyhledejte si heslo: Le désir mimétique.)

Výsledkem je obrovské napětí mezi bratry, které se ještě vystupňuje, když Esav zjistí, že mu Jákob ukradl otcovské požehnání. Esav dokonce přísahá, že Jákova zabije.

Když se nyní, na začátku naší sidry, vrací Jákob zpět do Izraele a blíží se střetnutí s Esavem, hrozně se bojí. Bojí se, že se ho Esav, který mu vyrazil naproti se čtyřmi sty ozbrojenci, bude snažit zabít. A tuší, že bratrova nenávist není bez příčiny.

Po celou dobu, kdy chtěl být Jákob Esavem, žil v napětí, obavách, konfliktu. Esav se cítil podvedený a Jákob se ho bál. Tu noc, kdy se měli po dvaceti letech setkat, Jákob bojoval sám se sebou a jednou pro vždy odhodil podobu Esava, kterou v sobě tajně ukrýval po celou dobu, kdy se jím chtěl stát. To byl rozhodující moment Jákobova života. Od té chvíle byl sám sebou. Už nechtěl být někým jiným. V tu chvíli našel vnitřní klid.

Pro každého vůdce je snadné získávat popularitu a body tím, že se staví do role, jakou si jeho stoupenci přejí. Být levičákem mezi levičáky. Pravičákem mezi pravičáky. Rozhodovat se podle okamžitých nálad ve společnosti. Získávat snadné body místo lpění na zásadách a principech.

Vůdci se občas snaží udržet "tým pohromadě" tím, že různým lidem říkají různé věci. Nakonec se ale taková želatinivost vyjeví. A v moderní době plné rychlých médií takový vůdce rychle ztratí punc osobní integrity. Lidé mu přestanou věřit. A získat zpět ztracenou důvěru je nesmírně obtížný a časově náročný projekt. Vůdce, který ztratil sám sebe nakonec ztratí i svou popularitu a nezbude mu než rezignovat. Jen málo věcí činí politika méně populárním než neustálá snaha o popularitu.

Velcí vůdci musejí mít odvalu žít v nepopularitě. Lincoln byl vláčen novinami a obviňován z tyranie, zrady Ústavy, likvidace osobních svobod, vrahem svého národa. Churchill byl do svého jmenování premiérem za druhé světové války často označován za živou ukázkou neúspěchu. Kenedy a King byli zavražděni. Když zemřela Margaret Thatcherová, někteří lidé v ulicích tančili.

Jákov nebyl vůdce, protože ještě nebyl národ, který by mohl vést. Přesto Tóra do podrobností sleduje jeho zápas o vlastní identitu, protože AVOT neznamena jen praotcové, ale také archetypy. Je těžké překonat touhu být někým jiným. Mít, co mají jiní, být jako oni. Každý z nás má občas podobné pocity. Girard se domnívá, že je to hlavní zdroj konfliktů v historii lidstva. Po celý život můžeme zápasit sami se sebou, než poznáme, kým skutečně jsme a uhasíme touhu být tím, kým nejsme.

Není jiné postavy v První knize Mojžíšově, která by byla tolik obklopena konflikty. Nejde jen o spor Jákov s Esavem, ale i Jákov s Lavanem. A o spor Jákovových žen Ráchel a Ley. Spory mezi Jákovovými syny, mezi Josefem a jeho bratry. Jako kdyby nám Tóra chtěla říct, že dokud je konflikt v nás samých, bude i všude kolem nás. Musíme se smířit sami se sebou, aby kolem nás nastal klid a mír.

V naší sidře prochází Jákov změnou své osobnosti. Po nočním boji vrací Esavovi požehnání, které mu ukradl. A také mu posílá hojné dary, nazývá ho svým pánem a klaní se mu. Výsledkem je usmíření, po němž se bratři rozcházejí v míru.

Lidé mají spory. Mají jiné zájmy, touhy, povahy. A i když se neliší, mají jiné důvody ke přím. Děti, a nejen děti, se dožadují pozornosti. A každý rodič ví, že není možné věnovat se všem dětem stále a stejně. Urovnávat spory mezi lidmi je úkolem přirozených vůdců. Vůdce, který si sám není jistý, smír nezajistí, i když si to upřímně přeje. Jedinou cestou vpřed je sebepoznání. Nikdo není silnější, než ten, do ví, kým je a čím je.

© Šmílův Daf

BUDEME RÁDI, POKUD DAF **PŘEPOŠLETE** DALŠÍM ČTENÁŘŮM.

POKUD DOSTÁVÁTE DAF MAILEM, VYUŽIJTE K JEHO ŠÍŘENÍ PŘIPRAVENÁ TLAČÍTKA (Facebook, G+, Twitter, E-mail). DĚKUJEME.

Daf tvoří originální texty a volné překlady klasických i současných autorů. Daf obsahuje chibi, které sice odborníky trápí, vy si jich ale ani nevšimnete. Text neprochází korekturou, omluvte proto případné překlebký. Starší čísla najdete ve webovém archívu na www.doopravdy.cz/daf.